

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

รูปแบบการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาแบบพรรณนาเชิงสำรวจ (Descriptive survey study) โดยใช้แบบสัมภาษณ์ในการสัมภาษณ์ผู้ป่วยนอกที่มีการใช้ยาต้านจุลชีพชนิดรับประทาน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้คือ ผู้ป่วยนอกโรคติดเชื้อและปรสิตที่มารับบริการตรวจรักษาจากโรงพยาบาลบุรีรัมย์ อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ในช่วงระหว่างวันที่ 15 มีนาคม พ.ศ. 2542 ถึงวันที่ 15 เมษายน พ.ศ. 2542 เลือกกลุ่มตัวอย่างที่คาดคะเนจากจำนวนประชากรเฉลี่ยของเดือนมีนาคมและเมษายน พ.ศ. 2540 โดยใช้สูตรของยามานะ (Yamane)

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

- n หมายถึงขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
 N หมายถึงขนาดของประชากร
 e หมายถึงความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่กำหนด

จากข้อมูลรายงานประจำปี 2540 ของโรงงานบุรีรัมย์ มีจำนวนผู้ป่วยนอกที่ป่วยด้วยโรคติดเชื้อและปรสิตในเดือนมีนาคมและเมษายน จำนวน 1,858 และ 855 คน ตามลำดับ ซึ่งนำมาเฉลี่ยเป็นจำนวนประชากรต่อเดือนได้ 1,357 คน และกำหนดความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างเท่ากับ 0.05 เมื่อแทนค่าในสูตรจะได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

$$\begin{aligned} n &= \frac{1,357}{1 + (1,357)(0.05)^2} \\ &= 308.9 \end{aligned}$$

จากค่าที่คำนวณได้ จึงเลือกสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างจำนวน 309 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ใช้วิธีเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) โดยกำหนดคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่างดังต่อไปนี้

1. เป็นผู้ป่วยโรคติดเชื้อและปรสิต ทั้งเพศชายและหญิง ที่มารับบริการจากแผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลบุรีรัมย์ ในระหว่างวันที่ 15 มีนาคม พ.ศ. 2542 ถึง วันที่ 15 เมษายน พ.ศ. 2542
2. แพทย์สั่งใช้ยาต้านจุลชีพชนิดรับประทาน
3. อายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป
4. ยินดีและให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์
5. สามารถใช้ยาได้ด้วยตนเอง

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เป็นแบบสัมภาษณ์ มีเนื้อหาและข้อมูล 3 ส่วนดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ การศึกษา สถานภาพสมรส จำนวนครั้งที่มารับบริการ โรคหรืออาการที่เป็น สภาพความเจ็บป่วย
2. ข้อมูลยาและการสนับสนุนการใช้ยา ได้แก่ จำนวนรายการยาชนิดรับประทานที่ได้รับ ชนิดของยาต้านจุลชีพที่ได้รับ ความถี่ในการใช้ยาต่อวัน จำนวนยาที่รับประทานต่อครั้ง เวลาที่ต้องรับประทานยา และการได้รับคำแนะนำในการใช้ยาจากบุคลากรสาธารณสุข
3. ข้อมูลความเข้าใจในการใช้ยา เป็นการแปลความ การตีความหมาย การขยายความเกี่ยวกับวิธีการใช้ยาต้านจุลชีพ ซึ่งได้แก่ ข้อบ่งใช้ วิธีเก็บรักษายา วิธีปฏิบัติในการบริหารยาหรือรับยาเข้าสู่ร่างกาย โดยครอบคลุมในเรื่อง วิธีรับประทานยาก่อนอาหาร วิธีรับประทานยาหลังอาหาร ความถี่ในการใช้ยาต่อวัน ปริมาณหรือจำนวนยาที่ใช้ต่อครั้ง ระยะเวลาที่ใช้ยา และวิธีปฏิบัติเมื่อลืมรับประทานยา

การหาคุณภาพเครื่องมือ

1. การหาความตรงของเนื้อหา (Content validity) โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน เป็นผู้ตรวจสอบ แล้วนำไปแก้ไขปรับปรุง
2. การหาความเชื่อมั่น (Reliability) ใช้วิธีของคูเดอร์ - ริชาร์ดสัน (Kuder - Richardson) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .79 จากนั้นนำเครื่องมือไปปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ทำหนังสือขออนุญาตและขอความร่วมมือในการดำเนินการเก็บข้อมูล ถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลบุรีรัมย์
2. กำหนดช่วงเวลาสัมภาษณ์ ตั้งแต่เวลา 9.00 – 20.00 น.
3. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์
4. ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูลที่ได้ก่อนนำมาวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical package for the social science) ใช้สถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์เนื้อหา ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานของผู้ป่วย ใช้การวิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ
2. ข้อมูลยาและการสนับสนุนการใช้ยา ใช้การวิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ
3. ข้อมูลความเข้าใจในการใช้ยา ใช้การวิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ และการวิเคราะห์เนื้อหา
4. ปัจจัยที่มีผลต่อความเข้าใจในการใช้ยา วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ และการวิเคราะห์เนื้อหา